

L'Espanya immòbil

LLUÍS MARTÍNEZ MARTÍNEZ
«Podria passar que les circumstàncies fossin tals que els governs es veiessin obligats a cedir per les pretensions de Catalunya. Sí, per desgràcia, això succeís, l'autonomia ha de ser absoluta, ha d'arribar fins a la independència. Que els catalans defensin Catalunya i que una frontera fiscal ens emancipi de la resta dels espanyols de l'obligació de continuar enriquint els que tant pesada i avorrida troben la convivència amb Espanya.»

Aquestes frases no apareixen en cap diari ni s'han dit en cap tertúlia dels últims dies, com podria semblar; no les va pronunciar Alicia Sánchez Camacho, preocupada per si Artur Mas posarà duanes a l'Aragó, sinó que es van publicar al diari *ABC* del 25 de novembre... del 1918.

Un examen a la premsa de les últimes dècades demostra com l'argumentari contra Catalunya sempre és el mateix. S'acostuma a presentar-la com una regió insolidària, xantatgista i desagradada que viu d'Espanya, i a la qual paga els sacrificis perseguint el castellà i volent-se'n separar, tot i que això, argumenten, seria suïcida per al nostre país. El llibre de Jaume Medina *L'anticatalanisme de l'ABC*, publicat per l'Abadia de Montserrat, n'és un treball excel·lent.

El missatge actual, però també molt antic, és que la unió amb Espanya va ser una decisió llièrrima, però a principi del segle XX

A les primeres dècades del segle XX, la premsa espanyola carregava contra Catalunya amb els mateixos missatges que ara. Pel tronat argumentari anticatalà, el temps no passa. Els defensors de la unitat eterna d'Espanya, que es declaren moderns i liberals, en realitat viuen ancorats en el passat

la premsa editada a Espanya no tenia tants de miraments. A un exemplar de *Ejército y Armada* del 1906 hi llegim: «Cal castellanitzar Catalunya. S'ha de pensar en espanyol, parlar en espanyol, conduir-se com espanyol, i això de grat o per força.» Senyal, per tant, que bona part de Catalunya no se sentia gens espanyola.

Agressió

El nacionalisme espanyol viu qualsevol intent de Catalunya d'expressar la seva personalitat pròpia com una agressió intolerable. «No és possible que 20 milions d'espanyols consentin per més temps estar a la mercè dels insults d'una minoria incivil», afirma un editorial de *l'ABC* el 2 de maig del 1920. Dos anys més tard, el 19 de desembre, la mateixa publicació expressa aquesta prioritat: «Mantenir l'espanyolitat de Catalunya.»

La negació de Catalunya com a nació és vella. No és res que el PP descobrí en la magna manifestació de 20.000 persones de tot Espanya que va aplegar a Madrid el 3 de desembre del 2005. Anys després de la redacció de les Bases de Manresa (1892), el diputat Antonio Royo Villanova, llavors del Partit Liberal, va dir: «Mai, mai transigiré que Catalunya sigui una nació» (1915).

Si el catalanisme mobilitza centenars de milers de persones, l'explicació que es dona des d'Espanya és que tot és fruit de la manipulació de les masses. I, alhora,

neguen que Espanya no hi estigui present. «Catalunya no és el grup catalanista exaltat. A Catalunya s'estima Espanya», diu un editorial de *l'ABC* del 5 de desembre del 1918. Hi va més enllà, encara, el 26 de desembre del 1922: «Si aquesta Catalunya espanyola s'aixequés i complís amb el seu deure, desapareixeria en un dia el separatisme.»

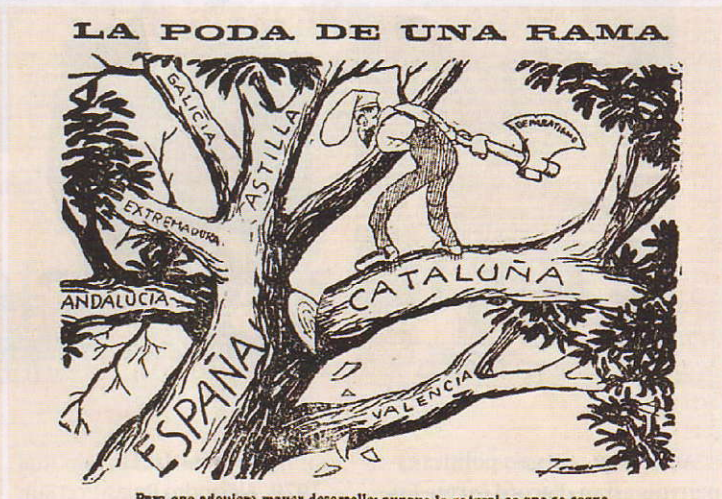
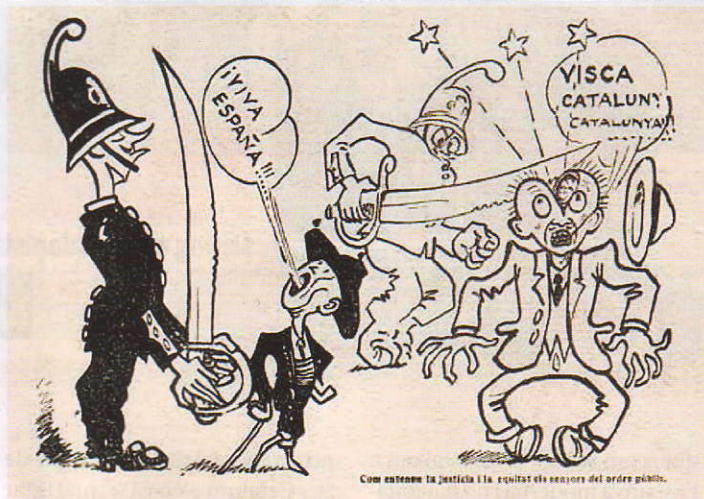
Anys més tard, quan les Corts van aprovar el primer Estatut, el diputat de Renovació Espanyola Antonio Goicoechea va manifestar: «Catalunya, la gran majoria de Catalunya, vol que se l'alliberi de l'Estatut.»

Però ja anys abans, quan Catalunya va començar a impulsar un primer estatut d'autonomia que va resultar fallit, hi va haver una furibunda reacció a la premsa espanyola només comparable a la que va suportar l'Estatut de Núria i el del 2006, també amb crides al boicot dels productes catalans.

José Antich va escriure a *l'ABC* del 27 de desembre del 1917: «Per salvar Espanya cal una política absolutament contrària a la regionalista. Cal una política de nacionalisme espanyol; així, tal com sona... Els que creguin que Espanya s'ha d'esquarterar, que ho diguin amb franquesa, i tots els bons espanyols ens hi posarem en contra.» Contra ells: tal com va dir el secretari general del PSOE, Alfredo Pérez Rubalcaba, diumenge passat.

L'editorial del mateix diari del 12 de gener del 1919 plantejava

Manifestació anticatalana a València. A sota, acudits amb al·lusions al catalanisme / E. ORTS / ESQUELLA DE LA TORRATXA / EL IMPARCIAL

la qüestió sense cap ambigüitat: «Concedir els drets que sol·liciten els catalanistes equivaldria a la destrucció d'Espanya».

Els militars eren clars al respecte. Al *Ejército Español* del 1918 s'amenaça: «Les unitats nacionals es van fer sempre amb les armes, i no es desfaran amb els discursos.»

Anys més tard, el 25 d'abril del 1935, el diari falangista *Arriba* va afirmar: «Espanyols: no desviem la vista de Catalunya. Cal salvar-la dels seus enverinadors. Cal evi-

tar—ho vulgui o no—la seva temptativa de suïcidi.» És un argument molt semblant al que van utilitzar alguns generals colpistes, al 1936, per justificar la seva traïció a la República. El mateix Franco va admetre, el 1937: «Catalunya és una de les causes fonamentals del nostre alçament.»

Perquè la veritat és que si hi ha algú que no toleri bromes amb la pàtria aquest és un nacionalista espanyol, tot i que ara prefereix dir-se *constitucionalista* o també *patriota desacomplexat*.

Si a l'*ABC* del 7 de maig del 1922 llegim que els que insulten Espanya «es mereixen ser condemnats a la pèrdua de la nacionalitat» (el mateix càstig que es proposa per als que no sàpiguen parlar bé l'espanyol), al 9 d'octubre del 1995, i al mateix diari, com que en un acte esportiu havia sonat *Els Segadors* abans que la *Marxa Granadera*, s'exigia a un editorial: «Aquests fets resulten una gravíssima ofensa a Espanya i als espanyols que no pot quedar impune. S'ha d'clarificar sense dila-

ció aquest insult a Espanya.» Per si un cas ja apuntava als còmplices: Felipe González i Jordi Pujol.

Eduardo Zaplana (PP), expresident del País Valencià, va declarar l'any 2000: «El nacionalisme és cosa d'analfabets» amb el benentès que els espanyols no ho són, de nacionalistes. El mateix any, la periodista nascuda a Catalunya Carme Rigalt, va afirmar: «El nacionalisme em sembla una patologia.»

Malgrat que l'assimilació d'Espanya per Castella no es va im-

pulsar a fons fins que es va perdre Cuba i les Filipines, fa poc més d'un segle, els nacionalistes espanyols van caure en allò del qual acusen els catalans, i és crear una història mítica d'Espanya.

Només hi ha una nació

Així, a l'ABC del 1917 hi llegim: «La unitat espanyola està feta des de l'època d'Isabel la Catòlica.» Són unes paraules que possiblement subscriuria Francisco Marhuenda, que al 20 de maig del 1995 també va escriure a l'ABC: «Espanya no és res artificial, com pretenen els nacionalistes, sinó una creació d'Aragó-Catalunya i de Castella.»

Sempre demanant

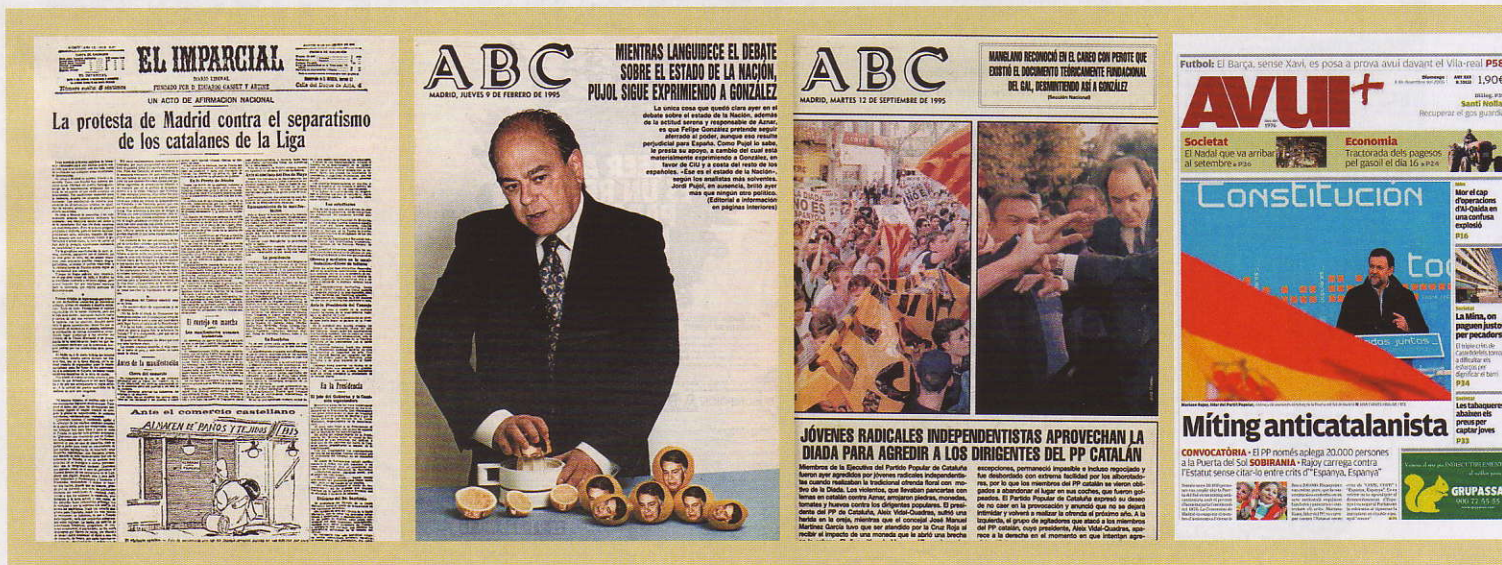
El Ejército Español exposava el 1918 una mentida que encara circula: «Catalunya no és l'explotada, sinó la que explota a la resta d'Espanya.» El mateix any, José Antich diu a l'ABC: «No es facin il·lusions [si creuen que] podran seguir com fins ara, enriquint-se gràcies a l'arancel que ens oprimeix a la resta d'espanyols i que tant els beneficia a ells.» Adolfo Marsillach avisa del caràcter català a l'ABC de l'11 d'octubre del 1934: «No es cansaran mai de demanar.»

tot insomne: «L'Estatut de Catalunya és un malson, un malson!» Unes setmanes abans, el 3 de novembre del 2005, el seu predecessor, José Maria Aznar, havia confessat: «Qualsevol persona sap que milions d'espanyols viuen amb l'angoixa que Espanya pugui dividir-se.»

La reacció d'Espanya amb relació a qualsevol intent d'autonomia política a Catalunya ha estat sempre la mateixa: amenaces i insults. Però mai es pregunta per què, any rere any, Catalunya demana una relació diferent amb Espanya. Es despatxa com una dèria o el producte d'una manipulació massiva; defectes polítics

El mateix columnista havia escrit al mateix diari just un mes abans: «Sembla mentida que al cap de 400 anys de viure units tots els espanyols formant part d'un sol Estat i una nació es torni a parlar de dividir-nos.» Perquè Espanya ja era un Estat modern molt abans que aquest concepte nasqués, a final del segle XVIII.

José Maria Salavarría, a l'ABC del 26 de febrer del 1919, sembla voler contemporitzar: «Catalunya és només una expressió regional» i no li nega personalitat, però «és una personalitat subordinada» a Espanya. I Antonio Royo Villanova, a l'ABC del 24 de juny del 1932, aporta idees que es re-

Amb el que tots els polítics espanyols estan d'acord és que Espanya és una: «De nació, aquí només n'hi ha una: Espanya», va afirmar el popular Javier Arenas el 2003; «Espanya no és un edifici en obres, ni molt menys en enderroc. És una pàtria comuna i indivisible per a la igualtat i la solidaritat», va reblar, també al 2003, José Bono, llavors president del Congrés dels Diputats espanyol.

Durant la manifestació contra el tercer estatut de Catalunya, Mariano Rajoy va proclamar: «Només hi ha una nació: Espanya.» I per si no s'havia entès, unes setmanes més tard, el 5 de febrer del 2006, va manifestar,

Temps passats? El 1979, Alejandro Rojas Marcos, líder del Partit Socialista d'Andalusia explicava: «Catalunya s'ha enriquit a espatlles del poble andalús», mite que reprenia al 1991 Juan Carlos Rodríguez Ibarra, president d'Extremadura: «Catalunya... ha estat robant la resta de regions durant el règim anterior.»

I al 1994, Celia Villalobos, ministra del PP, va dir: «Els nostres diners se'ls estan emportant els convergents, quan hem estat els andalusos els que hem aixecat Catalunya.»

que, com se sap, no existeixen a l'Espanya moderna i no nacionalista d'avui.

Una creació ben lliure

Una tècnica que ha estat molt utilitzada és la tècnica de falsejar la història, una trampa, per cert, que molts tertulians i columnistes atribueixen als catalans amb una tenacitat unànime i entusiasta.

José Antich va afirmar a l'ABC del 9 de novembre de l'any 1917: «Catalunya forma part d'Espanya no perquè Espanya se l'hagi apropiat contra la seva voluntat, sinó per enllaços entre prínceps sobirans de petits regnes veïns i per conveniències pròpies.»

peteixen avui dia com article de fe: «Catalunya no va ser mai Estat ni res. Només va ser un comtat francès, i si va arribar a ser alguna cosa en la Història és perquè es va unir a Aragó.» Són paraules que segurament subscriuria l'historiador César Vidal.

Molt més en l'actualitat, però tampoc no pas en el temps històric, Luis Maria Anson va avisar, dins l'ABC del 27 de setembre de l'any 1994: «El delicat edifici de la unitat espanyola construït durant vuit segles amb l'argamassa de sang, s'esquerda dia a dia davant la indignació de l'espanyol mitjà, que estima la pàtria gran, i de les Forces Armades, que la senten en les entranyes. I del rei!»

Dues portades del diari de Madrid ABC en què s'insinuen intervencions de l'exèrcit per garantir la indivisibilitat de l'Estat espanyol

L'exèrcit, l'argument d'abans i d'ara

El nacionalisme espanyol confia en les forces armades per forçar la unitat d'Espanya

LLUÍS MARTÍNEZ MARTÍNEZ

Ja quan es van redactar les Bases de Manresa els militars van entomar molt malament unes peticions d'autonomia que els recordaven Cuba.

Així, a *La Correspondencia Militar* del 1899 s'afirma: «Urgeix exercir a Catalunya una activa vigilància, per descobrir i apoderar-se de tots aquells que sustentin les idees del separatisme per fer-los desaparèixer per temps il·limitat.» Quina diferència hi ha, entre això i l'article de Pedro J. Ramírez a *El Mundo* del 16 de setembre, més d'un segle després, demanant

un augment del pressupost de Defensa?

L'articulista Ego Sum, a l'ABC del 26 de desembre del 1918, reitera les amenaces un mes després de la presentació del projecte d'Estatut del 1919 va quedar en via morta: «Tot Espanya està decidida a esclafar amb energia la serp que, després d'haver rebut calor i vida al seu pit, vol greument ferir-la amb mossegades.» Més clar, impossible.

A *El Imparcial*, un diari molt influent en la dreta catòlica, llegim al 1932: «L'estatut català [de Núria] és un quist puru-

lent que no té més terapèutica que la cirurgia».

Són amenaces periclitades? Doncs més aviat, no. En les tres portades de l'ABC que van sortir amb un mateix títol —«Espanña, España»— i amb un mateix personatge —el rei Joan Carles I— s'afirma clarament que el monarca, com a cap dels exèrcits, és la garantia absoluta de la «unitat d'Espanya».

Alfonso Ussia, a *La Razón* del 27 de setembre del 1995, explica solucions ràpides contra el separatisme: «Coneixent la covardia dels polítics nacionalistes no caldria ni una guerreta

de Gila per posar les coses en ordre. N'hi hauria prou amb una desfílada.»

L'eurodiputat Alejo Vidal-Quadras advertia a l'ABC del 8 de setembre del 2005: «O acabem amb l'Estatut nacionalista o l'Estatut nacionalista acaba amb nosaltres.»

L'ABC del 13 de setembre passat aconsellava utilitzar diversos instruments per posar els catalans a lloc: «suspensió constitucional de competències, legislació bàsica i d'harmonització, control pressupostari i alta inspecció de l'Estat en matèria educativa.»